

Jeszcze słówko o trzebieży kulisowej.

W zeszycie majowym „Sylwana“ znajdujemy artykuł p. Reussa: „Trzebieże kulisowe“.

Objaśniając i zalecając ten sposób trzebieży, zwłaszcza w siedliskach narażonych na mocne uszkodzenia od wiatrów, nadmienia autor: że nie zdarzyło mu się z nim spotkać u nikogo i nie znalazł o nim wzmianki w literaturze.

Uwzględniając tylko szczegółowo nasze stosunki, śmiało powiedzieć mogę: że sposób cięcia w ściany czyli smugi, jako ochrona przeciw wiatrom, nie jest obcy uczniom moim, a jeszcze dawniej — z przed założenia Szkoły leśnej — zostającej pod kierunkiem moim służbie leśnej.

Wprawdzie nietyle stosowałem ten sposób cięcia do trzebieży — bo tej nie mogliśmy w owe czasy wykonywać jeszcze na wielką skalę — ale przy zakładaniu szerokich rębów obsiewnych częściowych. Każdy zaś myślący leśnik mógł z tego korzystać przez analogię w dużych rębach trzebieżowych.

Gdy jednak w roku 1874 wydałem moje „Cięcia lasu“, nieomieszkałem w §. 41, mówiąc o ilości pozostawić się mających nasienników, wyrzec na str. 75 w ustępie 56: Od strony silnych wiatrów, zostawić trzeba przy kraju lasu nawet ścianę zupełnie nieprzerzedzoną lub tylko lekko przerębaną, aby uchronić nasieniki od wywrotu. „Także można ściany podobne zostawić i wśród rębów, jeżeli by takowy na znaczniejszych zakładać miano przestrzeniach“.

Ustęp ten przeszedł żywcem do wyszłego w r. 1889, drugiego wydawnictwa „Cięcia lasu“ (§. 105, 6, str. 115).

Idąc za analogią, w książce mojej „Pielęgnowanie lasu“, przygotowanej do druku, w rozdziale: o „trzebieży“, mówiąc: „o stopniu przerzedzenia“ (§. 58, 6, h) zamieściłem ustęp tej treści: „W lasach wielkich i łącznych klasach wieku drzewostanów, przypaść mogą łatwo duże powierzchnie od razu do trzebieży; — zkład w położeniach wystawionych na wiatry, łatwo powstać mogą szkody dotkliwe. Rozumie się samo przez się, że tu przedsiębrać należy lekkie, ale często powtarzające się cięcia.“

Dla większego jeszcze bezpieczeństwa, dobrze jest na pewien czas przed cięciem trzebieżowym, w celu utworzenia drzew nad-

brzeżnych, poprzecinać dukty rozdzielające drzewostan (o których mówiliśmy w „pielęgnowaniu zarośli“). „Gdyby to jednak nie dało się już uczynić, uskutecznić należy trzebież naprzemiennie, tj. idąc w kierunku głównym, za częścią drzewostanu trzebionego, pozostawia się smug drzewa nietrzebionego wcale lub trzebionego przynajmniej słabiej. Ja byłbym za ostatniem, bo to nadaje drzewostanowi więcej siły odpornej. Jak szerokie mają być owe smugi (kulisy), wskazać muszą stosunki miejscowe, rodzaj, wiek, długość drzewa i t. d.

Takie przerzedzenia naprzemiennie w założeniu rębów obsiewnych częściowych, okazały się skuteczne.

Mówiąc w dalszym ciągu w rozdziale trzecim: „o przerzedzaniu (przejaśnieniu)“ nadmieniam w §. 88:

„Wielkim wrogiem przerzedzania będzie zawsze wiatr. Choć w początkach trzebieżami oględnymi, a później przejaśnieniem ostrożnym, przyzwyczaić można drzewa do stanu obszerniejszego i nadać im większej odporności, to nie można tu zalecać dość ostrożności. Dlatego też na brzegu lasu od stron niedość osłoniętych, w położeniach falistych, na stokach i t. p., trzeba zawsze przerzedzać lekko i nie od razu, a strony narażone więcej, chronić zawsze ścianami (kulisami), przerzedzaniami słabiej, a nawet trzebionymi tylko. Co zwłaszcza nigdy zaniedbać nie trzeba w drzewostanach większych, ciągnących się w jednym kierunku, aby nie przeprowadzić takowe ścianami takimi“.

Nie przytoczyłem tu tych ustępów kilku z wyszłych już lub wyjść mających książek moich, aby chcieć ująć wartości pracy p. Reussa, a podnieść swoje, bynajmniej; chciałem tylko pokazać, że i nam rozwój leśnictwa nie jest obojętny, tylko niestety nie o jednym co wiemy, nie mówimy, a jeszcze gorzej — nie chce nam się pisać.

H. S.

Wyciąg z Protokołu

posiedzenia Wydziału Towarzystwa leśnego z dnia 5. czerwca 1896.

Obecni członkowie: pp.: Tadeusz Borzęcki, Dr. Godzimir Małachowski, Henryk Strzelecki, Roderyk Schupp, Władysław Tyniecki, Zygmunt Demianowski; przewodniczył książę prezes Witołd Czartoryski.

Początek o godzinie 6. wieczór.

Po przyjęciu protokołu z dnia 2. maja 1896 załatwiono następujące sprawy:

1. W sprawie przyszłego Zjazdu Towarzystwa leśnego uchwalono na podstawie listu p. Góralczyka udać się do reprezentacyi miasta Nowego Sącza z prośbą odbycia tamże zgromadzenia 28., 29. i 30. sierpnia, a do zarządu dóbr barona Libiga w Rytrze celem odbycia tamże wycieczki.
2. W sprawie enklaw w lasach, polecono wysłać urgensy celem przyspieszenia przysełek kwestyonaryuszy i ogłosić ten urgens w „Sylwanie“ czerwcowym — a oraz dobrano do komisji enklaw dwóch członków Wydziału pp. lustratora Tadeusza Borzęckiego i inspektora Roderyka Schuppa.
3. Sprawę premiowania zalesin, dokonanych przez włościan odroczone do następnego posiedzenia.
4. Dalszą czynność w sprawie jarzębia słodkiego a względnie rozwoju tegoż, odroczone do jesiennych posiedzeń.
5. W sprawie zaległości członków z wkładkami za rok 1893, 94 i 95. polecono Sekretaryatowi użycie możliwych środków statutem przepisanych, do ściągnięcia tych zaległości i do zdania z tego sprawy na następnem posiedzeniu.
6. Do wzięcia udziału w Zebraniu ogólnem członków c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego na dniu 17. czerwca br., wybrano już delegatów na to zebranie prezesa ks. Witołda Czartoryskiego i c. k. nadkomisarza inspekcji leśnej w Krakowie, Aleksandra Nowickiego.
7. Wystąpienie członków z Towarzystwa leśnego jako to: Jana Ornatowskiego, Kazimierza Wdowki, Artura Łopatyńskiego, Teofila Łuckiego i Tomasza Decorde — przyjęto do wiadomości.

L. 689. Z kancelaryi Wydziału galic. Towarzystwa leśnego

V. WYKAZ

uiszczonych wkładek członków g. T. l. od 1. do 31. maja 1896.

I. **Całoroczną należytość:** pp.: Brandstätter Emanuel, Burmistrzak Maryan, Podlaha Ewaryst, Winnicki Franciszek, Groblewski Zygmunt, Drahonowski Karol, Piotrowski Stanisław, br. Brunicki Julian, Bzowski Aleksander, Brüch Franciszek, hr. Fredro Andrzej, Kostheim Klemens, hr. Komorowski Władysław, Krokowski Stefan, Madejski Adam, Wolski Rudolf, hr. Gołuchowski Adam, Hlebowicki Hieronim wraz z wpisowem, Malinowski Karol, Kurzweil Tomasz, Dyhdalewicz Julian, Hirsch Franciszek, Lewicki Emil, Mały Alfred wraz z wpisowem, de Merej Mikołaj,

hr. Miączyński Józef, Mikolasch Karol, Mirecki Eustachy, Praun Alojzy, Niedźwiecki Mikołaj, Ader Wilhelm, Chmielewski Ferdynand, Drapella Teodor, Fasan Adalbert, Dziewiałtowski Gintowt, Hordziejowski Emil, Kopetschny Edward, Maniecki Jan, Matkowski Antoni, Niedźwiecki Stanisław, Pilszak Władysław, Stachowski Mieczysław, konwent księży Kamedułów, Bandas Jan, Górecki Antoni, Kozik Antoni, książę Sanguszko Eustachy, Ryłski Stanisław, Siegler Juliusz, Szczepanowski Stanisław, Maubach Otto, hr. Romer Stanisław, Wdówka Karol, Cielecki Zaremba Artur, Romanowski Stefan, Stoczkiewicz Zdzisław, Szczygielski Jan, Krawczyk Andrzej, Pokorny Antoni, hr. Stadnicki Stanisław, Szerauz Karol, Fryben Mieczysław, Kuhn Juliusz, Lewicki Włodzimierz, Lipiński Hieronim, Mach Wincenty wraz z wpisowem, Polański Józef, Remin Stanisław, Smułka Stefan, Stainer Juliusz, Gottwald Antoni, Szydłowski Szymon, książę Sapieha Adam, Dobiasz Adolf, Karczyński Aleksander, książę Puzyna Julian, Wowkonowicz Franciszek, Brodziński Henryk, Tarnawiecki Aleksander, Ujejski Roman, Wiewiorowski T., Zarząd dóbr Brody, Zarząd dóbr Bursztyn, Zarząd dóbr Stany, Ziołcki Jan, hr. Zbigniew Lancoroński, Włodek Zdzisław, Wobr Wincenty, Żuczkiwicz Stanisław, Schmidt Wilhelm Adam, Weissbach Adolf.

Na rok 1897 całoroczną wkładkę p. Braun Włodzimieoz.

II. Za pierwsze półrocze: pp.: Kołodziej Piotr, Kucharski Jan, Lewitowicz Franciszek, Hodak Mieczysław, Kamiński Franciszek, Łucki Teofil, Borczowski Alojzy, Radecki Rudolf, Olechowski Adam, Sokoll Józef, Pokorny Antoni, Sozański Hippolit, Szyszkowski Bolesław.

III. Zaległości popłacili: pp.: Praun Alojzy 5 zł., Stormke Tadeusz 8 zł., Szumański Jan Kanty, Habicht Wilhelm, Brichta Bronisław.

IV. Na fundusz biblioteczny złożył pp: Szyszkowski Bolesław 2 zł., Bandaz Jan 1 zł., Zajków Gabryel 2 zł. 39 ct.

Obwieszczenie.

Do L. 4.365 ex 96.

Z dniem 1. października br. rozpocznie się nowy kurs nauki w c. k. szkole leśniczych w Bolechowie i ukończy się z dniem ostatniego sierpnia roku przyszłego. Uczniowie zostaną umieszczeni w zakładzie (internacie). Każdy uczeń otrzyma do użytku urządzone pomieszkanie z pościelą i winien zaopatrzyć się tylko w jedno nakrycie stołowe, tj. łyżkę, widelec i nóż. Wikt uczeni i prowadzenie tychże, zastosowaniem będzie do ich przyszłego stanowiska społecznego i dochodów, które mogą tylko wystarczać na skromne wymagania tak co do pomieszkania jakoteż odzienia i pożywienia. Wydatki na wikt, pranie bielizny, przybory naukowe, zużycie urządzenia i na drobne potrzeby wynoszą podczas jedenastomiesięcznej nauki około 300 zł. a. w. Kwota powyższa nie obejmuje jednak kosztów sprawienia nowego ubrania i bielizny, kosztów podróży, wycieczek i wydatków na inne potrzeby osobiste. O wikt i wszelkie inne potrzeby uczeni umieszczonych w internacie stara się zarząd szkoły, na którego ręce winni rodzice, względnie opiekunowie, składać kwoty potrzebne na utrzymanie w kwartalnych ratach z góry. W obecnym kursie naukowym będą wykładane następujące przedmioty: 1) arytmetyka, 2) geo-

metrya, 3) pomiar i obliczenie masy drzew i innych ciał, jakoteż całych drzewostanów, 4) ćwiczenia kaligraficzne. 5) ćwiczenia w rysunkach i piśmie rondowem, 6) nauki przyrodnicze, 7) uprawa lasu, 8) użytkowanie lasu, 9) ochrona lasu 10) łowiectwo i rybactwo, 11) urządzenie gospodarstwa leśnego i organizacja służby leśnej, 12) ustawodawstwo i 13) objaśnienia, tudzież ćwiczenia w budownictwie. Oprócz tego będą udzielane 14) wskazówki dla niesienia pierwszej pomocy ludziom w wypadkach uszkodzenia i 15) ćwiczenia gimnastyczne. Językiem wykładowym w ogólności jest język polski, dla lepszego obeznania się jednak z mową niemiecką, będą w tymże języku wykładane dwa przedmioty. Szczególną uwagę zwracać się będzie na pouczenia praktyczne we wszystkich działach leśnictwa i w tym celu podejmowane będą liczne wycieczki naukowe. — Przy ubieganiu się o miejsce c. k. pomocników leśnych, względnie o posadę leśniczych, przyznaje się uczniom tego zakładu pierwszeństwo. W roku szkolnym 1896/7 znajdzie 12-tu uczni umieszczenie w zakładzie, z których 8-miu może pobierać stypendya z funduszków państwowych a to wedle uznania c. k. Dyrekcyi lasów i dóbr skarbowych w kwocie 110 do 275 zł. a. w. — Do podania o przyjęcie do szkoły należy dołączyć:

1) metrykę chrztu na dowód że petent ukończył 17 rok życia, 2) świadectwo lekarza powiatowego stwierdzające zupełną fizyczną zdolność kandydata do pełnienia służby leśnej w górach, a w szczególności, że tenże posiada normalnie rozwinięty umysł wzroku i słuchu. Świadectwo to nie może być wcześniej wystawione jak dnia 15. czerwca br. — Wychowańcy, u których stan zdrowia ulegnie znacznej zmianie, będą poddani ponownym oględzinom lekarza powiatowego, 3) świadectwo szkolne, że petent ukończył z dobrym postępem szkołę wydziałową, albo 3 klasę gimnazjalną lub realną. Kompetenci z wyższemi studjami otrzymają pierwszeństwo, 4) świadectwo odbytej przynajmniej jednorocznej praktyki leśnej, 5) świadectwo przynależności (swojszczyzny), 6) świadectwo moralności i nieposzlakowanego prowadzenia się o ile takowe nie byłoby już zawartem w świadectwie pod 4, 7) świadectwo ubóstwa potwierdzone przez władzę polityczną, jeżeli petent zamierza ubiegać się o państwowe stypendyum, 8) prawnie obowiązujące oświadczenie (rewers) rodziców, krewnych, dobrodziejów lub opiekunów, że wszelkie środki, które do utrzymania ucznia w ciągu całego kursu, a względnie ową część kosztów, która prócz ewentualnie uzyskanego stypendyum okaże się niezbędną, uiszczać będą, według żądania zarządu szkoły względnie władzy zwierzchniczej w ściśle ustanowionych terminach i kwotach. — Wzory odnośnych rewersów *A)* i *B)* są uwidocznione na odwrotnej stronie niniejszego obwieszczenia. W ten sposób instruowane podania o przyjęcie do c. k. szkoły leśniczych a względnie o nadanie stypendyum z funduszków państwowych należy wnieść najpóźniej do 15. lipca b. r. do Prezydum c. k. galicyjskiej

Dyrekcji lasów i dóbr skarbowych we Lwowie, gdzie również zasięgnąć można bliższych informacyj.

Prezydyum c. k. galic. Dyrekcji lasów i dóbr skarbowych
(oddział I.)

Lwów, dnia 30. maja 1896.

Hirsch w/r.

Wzór A).

Rewers

(dla wychowanków płacących).

Stempel
na 50 ct.

Mocą którego ja niżej podpisany zobowiązuję się w razie przyjęcia mego syna (pupila) N. N. jako wychowanka do c. k. szkoły leśniczych w Bolechowie dostarczać dla niego wszelkich środków pieniężnych i pomocniczych, jakie w czasie jedenastomiesięcznego pobytu w szkole na utrzymanie i naukę nieodzownie będą potrzebne, i stosownie do żądania kierownictwa szkoły, względnie c. k. Dyrekcji lasów i dóbr skarbowych we Lwowie oddział I. jako zwierzchniczej władzy szkoły, uiszczać je i składać w przepisanych kwotach, ratach i terminach.

..... dnia 189.....

(Podpis ojca lub opiekuna)

.....
.....
(Podpisy dwóch świadków)

(Klauzula legalizacyjna sądowa lub notaryalna.)

(Potwierdzenie przełożonego gminy, że wystawiający rewers jest w możności zadośćuczynienia przyjętych na siebie zobowiązań.)

Ze strony zwierzchności gminnej potwierdza się, że N. N., zamieszkały w N. zobowiązaniu przyjętemu na się powyższym rewersem, jest w możności zadość uczynić.

..... dnia 189.....

(M. P.)

(Podpis przełożonego gminy.)

Wzór B).

Rewers

(dla kandydatów ubiegających się równocześnie o stypendyum państwowe.)

Stempel
na 50 ct.

Mocą którego ja niżej podpisany zobowiązuję się w razie przyjęcia mego syna (pupila) N. N. jako wychowanka do c. k. szkoły leśniczych w Bolechowie i udzielenia mu stypendyum państwowego, dostarczać dla niego wszystkich środków pieniężnych i pomocniczych, jakie w czasie jedenastomiesięcznego pobytu w szkole na utrzymanie i naukę ponad kwotę udzielonego mu stypendyum nieodzownie będą potrzebne i stosownie do żądania kierownictwa szkoły, względnie c. k. Dyrekcyi lasów i dóbr skarbowych we Lwowie, oddział I., jako zwierzchniczej władzy szkoły, uiszczać je i składać w przepisanych kwotach, ratach i terminach.

..... dnia 189.....

(Podpisy, klauzula legalizacyjna i potwierdzenie zwierzchności gminnej, jak we wzorze A.)

